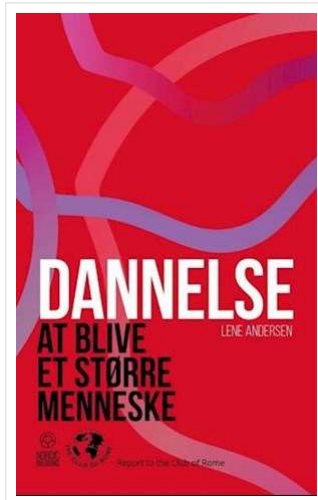

Et godt sted at begynde de nødvendige samtaler

Af: Thorkild Thejsen

Der er et spændende overlap mellem moderne udviklingspsykologi og dannelsesfilosofi, siger Lene Andersen. I en ny bog inviterer hun til samtale om dannelse i global sammenhæng.

Børneskolens og ungdomsuddannelsens lærere skal have resurser, tid og frihed til at gøre det, de har lært at gøre: at tage ansvar for at hvert barn får netop de udfordringer, som giver den rigtige kombination af lethed, begejstring, glæde og anstød, siger Lene Andersen i sin nye bog. Skoler, som bliver reduceret til læringsfabrikker med Pisa, test, måltidkatorer og konstant konkurrence, udsulter vores ånd, mener hun.

Med fornemt ind- og overblik beskriver Lene Andersen det spændende overlap, der er mellem moderne udviklingspsykologi og dannelsesfilosofi. Men der er også vigtige forskelle. Og, siger hun, denne sammenligning viser os, "at fundamentet for politisk frihed er borgernes følelsesmæssige udvikling".

Bogen udkommer på både dansk og engelsk, fordi den er skrevet som en rapport til The Club of Rome, som Lene Andersen er medlem af. Men det er bestemt ikke en formel og kedelig rapport. Sproget er flydende, personligt og veloplagt. Eksempler og historiske citater flettet elegant ind i teksten, argumentation og analyser foldes flot ud, og besværligheder og usikkerheder bliver ikke sprunget over. Selv coronakrisen har hun formået at få med, og i det sidste kapitel samles det hele i et personligt bud på, hvordan vi kan komme videre med den dannelse og uddannelse, der er brug for.

For at kunne løse de eksistentielle kriser - klimaforandringer, masseuddøen af arter, overvågningskapitalisme, kunstig intelligens, terrorisme, økonomisk kollaps, en ulighed, der nærmest eksploderer, og pandemier som Covid-19 - har vi brug for dannelse i globale proportioner.

"Vi er den første generation, som ser en global katastrofe udfolde sig i løbet af måneder, og vi er vidner til den i *real time*", skriver hun. Men vi er også den sidste generation, "som kan hævde, at vi ikke vidste bedre". Og vi er den generation, der kommer til at definere fremtidens klimaforhold og natur og de

kommande generationers teknologiske infrastruktur. "Vi har deres livskvalitet, deres velstand og deres frihed i vores hænder. Det er vores ansvar".

Med det afsæt skriver Lene Andersen om dannelse. På imponerende vis lykkes det hende i kort form at beskrive folkeoplysningens store betydning med Grundtvig og Kold og trådene fra vores europæiske arv. Ja, Bildung er et tysk begreb, men rødderne er græske, tjekkiske, schweiziske, franske, skotske og britiske. Og hvor den tyske dannelse var borgerskabets, blev den danske og nordiske udgave folkelig:

Folkeoplysning 1.0 er de nordiske landes folkedannelse på højskoler, i studiecirkler og på aftenskoler, som gjorde landbobefolkning og arbejdere til myndige, aktive borgere.

Folkeoplysning 2.0 med Georg Brandes, Henrik Ibsen og Poul Henningsen er kulturradikalismens oplysnings- og emancipationsideologi, som bekæmpede overtro, religion, undertrykkelse og konservative normer. Kulturradikalismen var også et opdragelsesprojekt, som materialiserede sig gennem kunst, arkitektur og design, og som skabte nogle af de stærkeste tekster og sange før og under anden verdenskrig, skriver Lene Andersen. Og også her trækker hun trådene ud i verden – til tysk modernisme, futurisme, art deco og Bauhaus. Men i de nordiske aftapninger med menneskene - ikke maskiner, industri og hastighed – i centrum.

Og så følger hendes egne forslag. Vi mangler en folkeoplysningsidé, der er lige så radikal som folkeoplysning 1.0 og 2.0. Vi har brug for *folkeoplysning 3.0*.

"Intet er skæbnebestemt, alt er i vores hænder. Intet forhindrer os i at gøre, præcis hvad vi gjorde inden pandemien. Intet forhindrer os i at vælge anderledes; andre valg forudsætter blot nye former for uddannelse, ny dannelse, nye samtaler, ny viden og nye idéer", står der på sidste side.

Fakta

Titel

Dannelse

Forfatter

Lene Andersen

Pris

125

Sider

171

Fås også som e-bog til 50 kroner og er også udkommet på engelsk under titlen "Bildung - keep growing"

Forlag

Lene Rachel Andersen & Nordic Bildung

Anmeldelse: The Nordic Secret

Se bogens hjemmestide her